

Patientnämnderna i Sverige

PRESSINFO från patientnämnderna i Sverige

30 september 2021

Ny gemensam rapport från patientnämnderna och IVO:

Bättre förutsättningar krävs för att barnens röster ska höras i vården

Det finns brister i hur barn och unga kommer till tals inom hälso- och sjukvården. Det visar patientnämndernas och IVO:s gemensamma analys av klagomål rörande barn från 2020. Psykiatrisk specialistvård är det område där klagomålen rör särskilt allvarliga händelser.

Patientnämnderna i Sverige och IVO (Inspektionen för vård och omsorg) har gjort en gemensam analys av klagomål på hälso- och sjukvården. Samtliga patientnämnder i Sverige har gått igenom de ärenden som de fått in under 2020 där barn (0–17 år) har varit patienter. Dessa har analyserats tillsammans med de klagomålsärenden som IVO fått in för samma åldersgrupp under tidsperioden. Syftet är att belysa barnens och deras närståendes upplevelser och erfarenheter av kontakt med sjukvården. Klagomålen som inkommit till IVO överensstämmer i hög grad med den bild som patientnämnderna ger i sina rapporter. Av de ärenden som patientnämnderna registrerade under 2020 var andelen barnärenden 6,5 procent.

Sällan barnen själva som framför klagomål

Det är ovanligt att barnen och ungdomarna själva för fram klagomål om vården. När det sker handlar det oftast om de äldre tonåringarna. Oftast är det istället vårdnadshavarna som skickar in klagomålen för barnens räkning.

Vårdnadshavare känner sig inte trygga

Vårdnadshavare förmedlar i klagomålen att deras oro över barnens sjukdomstillstånd inte tas på allvar av vården. De känner sina barn och märker när något inte står rätt till. Det finns exempel där vårdnadshavare själva känt att de vet på vilket sätt deras barn är sjuka men att läkaren inte lyssnar. Vårdnadshavare förmedlar att de inte känner sig trygga med att deras barn får rätt vård.

Bristande kommunikation upplevs också ofta vara orsaken till riskfyllda händelser, vårdnadshavarna upplever att de inte får information, inte får vara delaktiga och att de inte får ett bra bemötande. I vissa fall har det bidragit till att skador uppkommit eller att negativa händelser inträffat.

Brister i vård och behandling vanligaste klagomålet

De flesta klagomålen som lämnas till patientnämnderna och IVO handlar om brister i vård och behandling. Det är främst klagomål om att barnet har fått fel vård och/eller bristfälliga undersökningar, vilket har orsakat en vårdskada eller behov av ytterligare vårdbesök. Ofta handlar det om fördröjda vårdförlopp som resulterar i långdragna och påfrestande processer för barnen.

Det verksamhetsområde som får flest klagomål skiljer sig åt mellan de yngsta och äldsta barnen. För de yngsta barnen ser vi fler klagomål på den somatiska specialistvården, särskilt kopplat till förlossningsvård och vården av spädbarn. För de äldsta barnen ser vi fler

klagomål som rör den psykiatriska specialistvården. Det är också vårdnadshavarna för just dessa barn som särskilt beskriver hur ihärdiga de måste vara för att barnen ska få rätt vård eller vård överhuvudtaget. Klagomålen är allvarliga och handlar om barn som snabbt behöver vård. Bland annat rör det sig om barn som har självmordstankar eller ett självskadebeteende. Vårdnadshavarna upplever allvarliga brister i den psykiatriska specialistvården för barn och det finns en stor frustration över långa väntetider, speciellt när det handlar om väntan på neuropsykiatriska utredningar.

När barn behöver vänta länge på vård ser vi i klagomålen att den psykiska ohälsan ofta leder till ökad skolfrånvaro och att sociala kontakter kan bli svåra.

- Ofta beskrivs i klagomålen att hela familjen berörs när ett barn inte mår bra och att familjen känner sig ensamma i en mycket svår situation. När vården dröjer och familjen utsätts för stor oro, kan det få allvarliga konsekvenser för hela familjens hälsa och livssituation, säger Steinunn Ásgeirsdóttir, förvaltningschef på patientnämnden i Stockholm.

Klagomålen handlar också om väntetider för besök till psykolog, utredning och uppföljning av mediciner. Flera vårdnadshavare upplever att de "bollas runt" mellan olika instanser och saknar stöd i var de ska få hjälp.

Förbättringsförslag framförs till patientnämnderna

I samband med att patienter och närstående lämnar klagomål till patientnämnderna finns det möjlighet för dem att framföra förslag på förbättringar inom hälso- och sjukvården. Alla patientnämnder har i sina regionala rapporter presenterat inkomna förbättringsförslag som inkommit till dem.

Frågor med anledning av rapporten besvaras av förvaltningschefen för patientnämnden i Region Stockholm, Steinunn Ásgeirsdóttir, i egenskap av ledamot av styrgruppen för landets patientnämnder, e-post: steinunn.asgeirsdottir@regionstockholm.se.

Önskas en bild på förvaltningschef Steinunn Ásgeirsdóttir, kontakta Annette Birnbaum, kommunikationsansvarig för patientnämnden i Region Stockholm; annette.birenbaum@regionstockholm.se.

Bilaga: "Rapporten Bättre förutsättningar behövs för att barnens röster ska göras hörda i hälso- och sjukvården – en analys av klagomål på hälso- och sjukvården för barn". Rapporten finns också att läsa och ladda ner på www.ivo.se.

